

Sygn. akt II CSK 770/16

POSTANOWIENIE

Dnia 12 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa C. D. i P. D.,
przeciwko D. W. B.
o zobowiązanie ,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 12 maja 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 17 marca 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 7.200 (siedem tysięcy dwieście) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania;**
- 3) przyznaje adwokatowi P. P. ze środków budżetowych Skarbu Państwa Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) zł wraz z należnym podatkiem od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną pozwanej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pozwana wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), to jest: 1) art. 5 k.c. w powiązaniu z art. 6 k.c., art. 232 zdanie pierwsze k.p.c. i art. 5 k.p.c. w celu wyjaśnienia, czy w sprawie cywilnej możliwe jest stwierdzenie przez sąd, że zgłoszony zarzut przedawnienia (czy też inne działanie podpadające pod dyspozycję art. 5 k.c.) stanowi przejaw nadużycia prawa, w sytuacji gdy powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, nie podnosi zarzutu nadużycia prawa; 2) art. 321 § 1 k.p.c. w celu wyjaśnienia, czy w sprawie cywilnej sąd może uwzględnić powództwo o zobowiązanie pozwanego do złożenia oświadczenia woli określonej treści, gdy powód w pozwie domaga się zawarcia z nim przez pozwanego umowy określonej treści.

Odwołanie się do przesłanki istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, chociaż budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, względnie, że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć.

Na etapie badania przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania Sąd Najwyższy nie zajmuje się analizą podstaw skargi kasacyjnej, niemniej jednak musi stwierdzić, że przepisy, o wykładnię których zabiega skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miały zastosowanie w sprawie i zostały objęte podstawami skargi kasacyjnej, gdyż tylko wówczas - ze względu na działanie zasady ustalonej w art. 398¹³ § 1 k.p.c. - może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Skoro skarga kasacyjna wnoszona jest w konkretnej sprawie, to zarówno charakter zgłoszonego w niej roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego problemem i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Pozwana we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołała się na potrzebę wykładni art. 6 k.c. oraz art. 232 zdanie pierwsze k.c. i sformułowała problem pozostający w związku z tymi przepisami, gdy tymczasem nie objęła ich podstawami skargi kasacyjnej, a to oznacza, że rozpoznanie sprawy w postępowaniu kasacyjnym nie doprowadziłoby do uzyskania oczekiwanej przez skarżącą wykładni prawa.

Art. 5 k.c., na potrzebę wykładni którego powołuje się skarżąca był po wielokroć wyjaśniany w orzecznictwie. Ostatnio w wyroku z 9 listopada 2016 r., II CSK 93/16 (nie publ.) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że klauzula generalna zawarta w art. 5 k.c. wskazuje na niedopuszczalność czynienia ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny z zasadami współżycia społecznego i ma na celu zapobieżenie stosowaniu prawa w sposób, który prowadzi do skutków nieakceptowalnych z aksjologicznego punktu widzenia. Klauzula każdorazowo musi być wypełniona konkretną treścią odnoszącą się do okoliczności sprawy, a kryterium oceny jest wykonywanie przez daną osobę, przysługującego jej uprawnienia materialno-prawnego w aspekcie zasad współżycia społecznego, przez które należy rozumieć podstawowe reguły etycznego i uczciwego postępowania, akceptowane i godne ochrony reguły rzetelnego postępowania w stosunkach społecznych. Należą do nich „zasady słuszności”, „zasady uczciwego obrotu”, „zasady uczciwości” czy „lojalności”. Do takich wartości odwołał się Sąd

Apelacyjny przy ocenie działania pozwanej polegającego na podniesieniu zarzutu przedawnienia.

Art. 321 § 1 k.p.c., na potrzebę wykładni którego powołuje się skarżący, wyraża zasadę związania sądu żądaniem pozwu. Ustalone w art. 187 § 1 k.p.c. wymagania pozwu jako pisma procesowego inicjującego postępowanie cywilne, obejmują poza ogólnymi warunkami, jakie spełniać powinny wszystkie pisma procesowe, jedynie obowiązek dokładnego określenia żądania oraz przytoczenia uzasadniających je okoliczności faktycznych. W uzasadnieniu wyroku z 28 marca 2014 r., III CSK 156/13 (nie publ.), Sąd Najwyższy, w podsumowaniu dorobku orzeczniczego dotyczącego związania sądu zgłoszonym żądaniem, wyjaśnił, że ustawodawca nie wymaga, by powód określał podstawę prawną dochodzonego roszczenia, gdyż jego kwalifikacja prawna jest obowiązkiem sądu. Oznacza to, że nawet wskazanie jej przez powoda nie jest wiążące dla sądu, który w ramach dokonywanej subsumcji jest zobowiązany do oceny roszczenia w aspekcie wszystkich przepisów prawnych, które powinny być zastosowane jako mające oparcie w ustalonych faktach.

Podobne uwagi trzeba odnieść do samego brzmienia oczekiwanego od sądu rozstrzygnięcia, zwłaszcza gdy zostało ono sformułowane przez stronę niebędącą profesjonalistą. Sąd zobowiązany jest w takiej sytuacji rozeznaczyć charakter roszczenia i cel, do osiągnięcia którego zmierza wnoszący je powód, a sformułowanemu przezeń żądaniu w uwzględniającym je wyroku musi nadać brzmienie zgodne z przepisami materialnymi będącymi jego podstawą oraz z przepisami procesowymi, określającymi budowę orzeczenia i ustaloną praktyką.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 98 § 1 i 3 i art. 122, art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2, § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. poz. 1804), orzeczono jak w postanowieniu.

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi reprezentującemu pozwaną z urzędu orzeczono stosownie do § 4 ust. 1 i 3 i § 8 pkt 7, § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie

ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. poz. 1801).

jw

l.n